

LAAPAALI KUPANJ WEI YOHAAANI NMAAWA TƆ Kɔtɔlɔtɔ

Laapaali ine ɪ ηmaalɔ Yohaani sɔɔsa ɪ takɔlaya taa kɛ tɔmnaa payale mpa Laapaalɔnaa lɛlaa ta yɔɔɔtɪ tɔ, ɪsu akpayale ke Kana, na Nikotem pote ke Yesu kin, na Samalii alɔ na Yesu kɛ lɔkɔ nɔɔɔ, na apalɔ wei ɪ hɛnta wɔsasɪ ke pɔsɪ pɔlefei nule tɔ, na apalɔ wei pa lɔlɔna yɔlɔmtɔ tɔ. Yohaani yaaki Yesu si: ɪsɔ Tɔm nti tɔ pɔsa yɔlɔ na tɔ kɔɔ na tɔ caya yɔlaa hɛkɔ tɔ. Yesu kɛ ɪsɔ Pɔyaya kɛ, na ɪ we ɪsɔ kin ke hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuyɔ na ye wei ɪ tɛma-ɪ na ɪ taa pɔntɔ ka hiki weesuyɔ tam tɔɔ nyɔŋkɔ. Yohaani sɛɛwa ɪsɔnaa payale kɛ ɪ sɛyɛsɔyɔ taa ke. ɪ tɔma si Yesu weɛ ɪsu lɔm, ɪnɔɔɔlɛ tɔɔnaya, ɪnɔɔɔlɛ tiikulu kupan, ɪnɔɔɔlɛ nyaalɔm, ɪ kɛ mpaaw, ɪnɔɔɔlɛ nɔnɔɔɔ.

ɪsɔna pa faya Yohaani takɔlaya tɔ:

Tɔm pɔsa yɔlɔ, titite 1:1-18

ɪsɔ lɔm sɔlɔ Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu tɛmlɛ ke patɛma, titite 2:1-12:50

Yesu kɔsɔsɔtɔ kantɔkaya nyɔntɔ, titite 13-17

Yesu kɔnyɔntɔɔlɛ na ɪ sɛm na ɪ fem, titite 18-21

Kɔkɔ ηka ka naa yɔlaa tɔ na pa weesuyɔ halɔ

¹ Hatoo kancaalaya Tɔm ka wɛnna. Na ɪsɔ cɔlɔɔ Tɔm ka wɛɛ, na Tɔm ɪnɪ ɪ ka tu kɛ ɪsɔ kɛ. ² ɪsɔ cɔlɔɔ ɪ ka we hatoo kancaalaya. ³ ɪ niŋ ke ɪsɔ lapɔna pɔ tɔna. Pɔlɔ cɛcɛka fei mpi pɔ lapa na ɪ niŋ fei pɔ taa tɔ. ⁴ ɪnɪ ɪ kin ke weesuyɔ ka wɛɛ, na weesuyɔ ηkɔ

ku yelina na kəkə kəɔ yəlaa kin na pə naa-we. ⁵ Kəkə naaki səkrɛtuɣu na səkrɛtuɣu, ta teesi-keɣe paa pəcə mayamaya.

⁶ Mprɔ́yú Iɔɔ tila i tillu nəɣɔlv, pa yaa-i si Yohaani. ⁷ Ilé i kəma si i hólóɣí kəkə ŋka ka naa mpɔv tə ka yaasi. Na i kənte nyuɣu nté si i yəɣɔti na yəlaa təna mu, na pá təŋ-ti. ⁸ Pə taɣa unu i mayamaya i kəna kəkə ŋke. Ama i kəmaya si i keesəɣi kəkə ŋke ka yaasi. ⁹ Kəkə ŋke ka tike ka kəna tampana nyəŋka, na ká kəɔ antulinya taa na ká yele na yəlaa təna naaki.

¹⁰ Təm unu i ka kəma antulinya taa, paa na mpɔv antulinya tá nyəmi-i. Pəyele i ninj ke Iɔɔ ka lapəna antulinya. ¹¹ I mayamaya i teɣe i kəma. Ama i te nyəma ta mu-i. ¹² Paa na mpɔv lelaa mu-i na pá tisi i təm, ilena í ha-weɣe toŋ si pá pəsi Iɔɔ piya. ¹³ Pə taɣa isu pa lula-weɣe kululu ke Iɔɔ piya, yaa pə ké yulu sɔɔlvɣu təm, yaa yulu nəkɔɣu təm. Ama Iɔɔ lapəna i mayamaya si pá pəsi i piya.

¹⁴ Təm unu i pəsa yulu təkpataa na í kəɔ na í caya tá hekv, na i pɛɛɛe na i tampana feina taka. Tə nawa i teeli ke teu, teeli inəɣi Tacaa ha Pəyaya ikramle. ¹⁵ Yohaani ka yəɣɔta i təm na í kraali si: I təm ke maa yəɣɔtaa, si ma waali nəɣɔlv ká te na í kəɔ, ilé i kəla-m. Pə taɣa pulu, pa lula-m tə, ma mayana-i ké.

¹⁶ I kɔpantu səsəntu təɔ, tá təna tə nu i lelenj pə tu fei. I lapa-tuɣu kɔpantu ke təma təɔ, tənɛ tə tɛŋ na tənɛ tə lɛɛtəɣi. ¹⁷ Moisi kinj ke tə hika kiin. Ilena Yesu Kilisiti náá kəna pɛɛɛe na tampana pə təm. ¹⁸ Too tə, nəɣɔlv ta nata Iɔɔ. Ama Iɔɔ Pəyaya ikramle ŋka ka ké Iɔɔ na ká we ka Caa Iɔɔ kinj tə, ŋke ka lapəna na yəlaa nyi Iɔɔ.

*Lvm sɔlv Yohaani waasv
(Matiyee 3:1-12; Malaki 1:1-8; Luku 3:1-18)*

¹⁹ Waatu wei Yuta nyɔɔv nyɔma kusa kətɔlaa na Lefii nyɔma ke Yosalem na pá tili-we si pá polo pá pɔɔsi Yohaani si i ké awe tɔ, nti Yohaani inu i yɔɔtaa tɔɔlv:

²⁰ Yohaani ta kisi cɔv, i tisa tampana ké si: Ma ta ke Mesii.

²¹ Uena tillaa mpe pá pɔɔsi Yohaani si: Ue n ké awe? Ilii? Na í cɔ si: Ma ta ke Ilii. Pa tasa-i si: Nyayale Isɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv wei tɔ? Na í cɔ si: Aai.

²² Tɔnaya pa tayana-i tɔm si: Ue n ke awe? Heeli-tv na tɔ polo tɔ heeli mpa pa tila-tv tɔ. Nyá mayamaya n yaa nyá ti suwe?

²³ Ḿpúyú Yohaani tɔma si:
Má, ma ké nɔɔlv wei i yɔɔtɔɔɔna nɔɔv
sɔsɔya ke wɔlaya tetv taa si pá tayani
Taca ke mpaav na kó siyisi teu.
Isɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv Isayii ka yɔɔtɔna-ti.

²⁴ Tillaa mpe paa ké Falisanaa. ²⁵ Na pele pa pɔɔsɔna-i tɔcululu si: Ye n ta ke Mesii, n ta ke Ilii, pɔyele n ta ke Isɔ kuyɔɔtɔtv telɔsvlv wei tɔ ue, pepe tɔ ké n sɔv yɔlaa ke Isɔ lvm?

²⁶ Ḿpúyú Yohaani cɔ-we si: Ma ue lvm ke ma sɔv me. Ama nɔɔlv we mɔ hekv taa wei í ta nyi tɔ. ²⁷ Ma waali ílé i kɔŋ, ma ta tala má wɔɔsi i nɔɔhe taa ntanƙpala mayamaya.

²⁸ Pɔ tɔnaya mpv pɔ lapa Petanii ke Yaatanu pɔɔv waali ké timpí Yohaani sɔkaya yɔlaa ke Isɔ lvm tɔ.

Isɔ Iwɔyaya Yesu

²⁹ Tev fema na Yohaani na Yesu na í kɔŋ i kin, uena í tɔ si: U naa Isɔ Iwɔyaya ŋka ka husɔɣi antulinya

isaγatv tɔγɔle? ³⁰ I tɔm ke maa heela-me si: Ma waali nɔγɔlv ká te na í kɔɔ, ɔle i kɔla-m. Pə taγa pɔlv, pa lɔla má tɔ, ma maγana-i ké. ³¹ Ma taa nyi si aweyele pɔntv inɔ. Ama ma kɔmaya si ma sɔɔ yɔlaa ke Iɔ lɔm na lɔm si pɔ la na Iseyeli nyɔma nyɔmi-i.

³² Yohaani tasa yɔγɔtɔγv tɔtɔ si: Ma nana ma isəpəle ke Iɔ Feesuyv, na kv we isv alukuku na kv tiina isɔ na kv caya Yesu tɔɔ. ³³ Ma taa nyɔnta Yesu. Ama Iɔ wei i tila-m si má sɔ yɔlaa ke Iɔ lɔm tɔ inɔ i heelina-m si: N kɔma n ná Feesuyv tiiwa na kú caya yɔlv wei i tɔɔ, pɔntv inɔ í ká sɔna yɔlaa ke Iɔ lɔm na Feesuyv Naηηtɔ. ³⁴ Tɔɔ, ma ná mpv tɔγɔ ma yɔγɔtɔγi tɔcei ce i si inɔ i kena Iɔ Pəγalv.

Yesu ifalaa kancaalaya nyɔma

³⁵ Tɔv fema ɔlena Yohaani we tɔna tɔtɔ, í na i ifalaa taa naale. ³⁶ I kɔma na í ná Yesu tɔe, ɔlena í tɔ si: I naa Iɔ Iwəyaya nté.

³⁷ Yohaani ifalaa naale inɔ i nu mpv, ɔlena pá tɔη Yesu waali. ³⁸ Yesu pəsəna i waali təkpev na í ná si pa tɔηəγi-i, ɔlena í pɔɔsi-we si: Pepeγe í peekəγi?

ɔlena ifalaa naale inɔ í pɔɔsi-i si: Lapi, (Taca ke pa yaa mpv na pa te taa.) Leγe nyá təyaya?

³⁹ Yesu cɔ-we si: I kɔɔ na í ná.

Ípúγɔ Yohaani ifalaa polaa na pá nyi Yesu te, na í na-we pá la taanaya ke tɔna. (Waavv inɔ tɔ ilim hvvwaya.)

⁴⁰ Mpa pa naale pa nu Yohaani tɔm na pá tɔη Yesu tɔ pa taa lɔlv nté Simɔη Piyee neu Antəlu. ⁴¹ Na Antəlu inɔ i sulina i taalv Simɔη ke kancaalaya na í heeli Simɔη si: Tə hika Mesii. (Kilisiti ke pa yaa mpv na pa te taa.)

42 Uena Antəlu kpaɣa Siməŋ na í pona Yesu kin. Ḿpógó Yesu nyəna-ı təpɪŋ na í təmı-ı sı: N ké Yohaani pəyalv Siməŋ ké, ıle kaɣana paa cuɣusi-ŋ sı Sefası. (Piyee ke pa yaa mpv na pa te taa.)

Filipv na Natanayee pa yaav

43 Tev fema, ılena Yesu luyv la sı ı ləkı ı təɣı Kalilee. Ḿpógó ı sula Filipv, na í təmı-ı sı: Kəə ń təŋı-m.

44 Filipv ka ké Antəlu na Piyee pa ıcate Petesaita tv ké. 45 Pə waalı ké Filipv nawa Natanayee na í heeli-ı sı: Wei ı təm Moisi ka ŋmaa kusəsutv takəlaya taa na Iso kuɣəɣətvtv teləsəlaa náá yəɣəti tətə tə, tə hika-ı pəne. Inəɣəle Nasaleti tv Yosəefv pəyalv Yesu.

46 Tənaɣa Natanayee nəɣə təkpaı sı: Kəpantv natəli tə wee sı tv luna Nasaleti? Uena Filipv cə-ı sı: Kəə na ń nana nyá ı səle.

47 Yesu nawa Natanayee na í kəŋna ı təə, ılena í yəɣəti sı: Iseyeli tv maɣamaya ntə cəne. Pəpətiya tv fei ı kin ke paa pəcə.

48 Ḿpógó Natanayee pəəsə-ı sı: Leye n nyəmna-m?

Ḿpógó Yesu cə-ı sı: Ma na-ŋ fiki tɣv tee na pəcó Filipv yaa-ŋ.

49 Tənaɣa Natanayee təma sı: Ama Taca, n ké Iso Pəyalv, Iseyeli nyəma wulav səə ké.

50 Ḿpógó Yesu cə-ı sı: Isı ma heeluyuu-ŋ sı ma na-ŋ fiki tɣv tee təɣəle n mv-tı yaa? N ká te na ń na mpi pə kəla təne ıni təkpaata tə.

51 Ḿpógó Yesu təma sı: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, ma cəsəɣı. ı ká te na í ná ı sətənyv tvlaa na Iso ı sətaa tillaa təŋəɣı Yvlv Pəyaya má na pá kpa na pá tiiki.

2

Kana akpayale

¹ Kuyaku tooso nyɛku wule pa kra pɛɛɔ ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. ² Na pɔ́ yaa Yesu na ɪ ifalaa tɔ́tɔ́gɔ akpayale n̄tɛ́ tɔ́ taa. ³ Tɛ́naya sɔ́lɔ́m tɛ́ma, ɪlɛ́na Yesu too heeli Yesu si: Pa sɔ́lɔ́m tɛ́ma.

⁴ M̄pɔ́yú Yesu cɔ́ ɪ too si: Alɔ́ nyá, nyaa heelina-m na p̄ɔ́cɔ́ má lá na? Ma waatɔ́ ta tata.

⁵ Tɛ́naya Yesu too heela tɛ́mlɛ nyɛ́ma si: Ye ɪ heela-meɣe nti ɪ la nti.

⁶ Pɛɛ ɲkpaɔɲ naatoso wei ɪ taa Yuta nyɛ́ma alɔ́wala lɔ́m ka wɛɛ tɔ́ ɪ ka wɛ tɛ́na, na paa ɪ taa ɲku ku tɔ́ki isu liitilinaa nunɔ́wa (100) ké mpɔ́. ⁷ M̄pɔ́yú Yesu tɛ́ma tɛ́mlɛ nyɛ́ma si: ɪ suuli ɲkpaɔɲ ɪnɔ́ɣi lɔ́m. Tɛ́naya pa suulina ɪ nɔ́ɔsi tɛ́ke tɛ́ke. ⁸ ɪlɛ́na ɪ tɔ́-wɛ si: Tɔ́, p̄ɛ́nɛ́ntɛ ɪ cosi lɔ́m mpɪ na ɪ pona kutɔ́ɣɔ́u tallɔ́ ɪɛ.

M̄pɔ́yú tɛ́mlɛ nyɛ́ma cosa na pɔ́ pona kutɔ́ɣɔ́u tallɔ́. ⁹ ɪlɛ́na tallɔ́ tɛ́ɲ lɔ́m mpɪ pɔ́ p̄ɛ́sa sɔ́lɔ́m ke mpɔ́ tɔ́. Ama ɪ ta nyi timpi sɔ́lɔ́m mpɪ pɔ́ lunaa tɔ́. ɪɛ tɛ́mlɛ nyɛ́ma mpa paa cosa lɔ́m tɔ́ pɛɛ pa nyɛ́má. M̄pɔ́yú tallɔ́ yaa akpayalɔ́, ¹⁰ na ɪ tɔ́mɪ-ɪ si: Sɔ́lɔ́m kɔ́pam ke yɔ́lɛ́a tɛ́na caalɔ́ɣɔ́na lɔ́sɔ́ɣɔ́, na p̄ɔ́ kɔ́ma na pa tɛ́na pɔ́ haɣa ɪɛ, pa tɛ́kɛ́na mpɪ pɔ́ ta tɔ́li tɔ́. Ama nyá, nyá sɔ́lɔ́m kɔ́pam ná wɛ halɛ́na nɔ́ɔnɔ́.

¹¹ Piti tɛ́mlɛ kancaalaya nyɛ́ntɛ nte Yesu lapa Kalilee Kana taa tɔ́ɣɔ́ɛ. Na piti tɛ́mlɛ nteɣe ɪ hulɛ́na ɪ teeli, na ɪ ifalaa tɛ́na-ɪ na pa taa.

¹² Pɔ́ɛ pɔ́ waali ɪɛ, Yesu na ɪ too na ɪ newaa na ɪ ifalaa pa pola Kap̄ɛ́nahum na pɔ́ caɣa tɛ́naya wɛɛ naale, ɪɛ pa ta taɔɲi.

*Payatɔlaa tɔɔɔnɔvɔ ke Iso tɔsɛɛɛ sɔsɔɔɔɛ taa
(Matiyee 21:12-13; Malaki 11:15-17; Luku 19:45-46)*

¹³ Yuta nyɔma Tɛɛv acima wɔsaa, ɔɛna Yesu polo Yosalem. ¹⁴ Mɔrɔgɔ ɪ maɔana naaɲ na heeɲ na alukukunaa pɛɛtɔlaa caɔa Iso tɔsɛɛɛ taa, na liyitee yɔkɔlaa nɔ́a caɔa pɛɛ pa taapɔlɔnaa tɛɛ. ¹⁵ Tɔnaɔa Yesu kraɔa ŋmusi na í kuntili-si na í tɔɔɔnna pa tɔnaɔa Iso tɔsɛɛɛ taa, pa na pa heeɲ na pa naaɲ tɔtɔ. Na í ŋmusi liyitee yɔkɔlaa liyitee ke ate, na í pɛsi pa taapɔlɔnaa ke alele. ¹⁶ ɔɛna í holina alukukunaa pɛɛtɔlaa si: ɪ lɛsi-wɛɛɛ cɔnɛ. ɪ taa pɛsi ma Caa tɔyaya ke kuyaku ke mpv.

¹⁷ Mɔrɔgɔ ɪ ifalaa tɔsaa si pa ŋmaawa Iso Tɔm taa si: Hai Iso, ma luyɔ sɔv nyá tɔyaya tɔmle ké ɪsu yem na kɛɛɛ.

¹⁸ Tɔnaɔa Yuta nyɔma tɔna-ɪ tɔkɛɛ si: Piti tɔmle nteɛɛ n ka la-tv na pɔcɔ́ tɔ nyi si pɔ ha-ŋ mpaav si n la ɪsɔntɔ unɪ?

¹⁹ Mɔrɔgɔ Yesu cɔ-wɛ si: ɪ yɔki Iso tɔsɛɛɛ tɔnɛ, na maa taɔani-tɛɛɛ ŋmaɔv ke kuyɛɛɛ tooso taa. ²⁰ Mɔrɔgɔ Yuta nyɔma tɔma-ɪ si: Pusi nule na naatoso ke pa ŋma Iso tɔsɛɛɛ tɔnɛ, na nyaa ŋmaa-tɛɛɛ kuyɛɛɛ tooso taa?

²¹ Ama Yesu maɔamaya ɪ tɔɔɔ ɪ yaakaya mpv si Iso tɔsɛɛɛ. ²² Pɔ tɔɔ ké waatv wei Yesu kɔma na í si na í fe tɔ, ɪ ifalaa tɔsaa si ɪ ka yɔɔta-ti. Halɔna pá tɛ pa taa na Iso Tɔm na Yesu kuyɔɔtɔtɔ tɔtɔ.

Yesu nyɔmá yɔlaa lotu taa hvwɛɛ

²³ Yesu wɛv Yosalem ke Tɛɛv acima tɔɔ ké mpv tɔ, yɔlaa paɔale nawa piti tɔma nna ɪ lakaya tɔ na pá mv-ɪ kraɔkraa tɔkra si ɪnɔɔɔ. ²⁴ Ama Yesu ná tá tɛ-wɛ na ɪ

taa. Pə taɣa pulv, ɪ nyəmə pa tənaya teu ké. ²⁵ Pə fei si nəɣəlv í seɣesɪ-ɪ pa təm na pécó. ɪ maɣamaɣa ɪ nyəmə mpi pə we yulv taa tɔ.

3

Yesu na Nikotem pa faaci

¹ Apalv nəɣəlv ɪ ka wenna Falisanaa taa na pá yaa-ɪ si Nikotem. ɪ ké Yuta nyuvu nyóma taa ləlv. ² Ḿpúgú ɪ pola Yesu kin ke ahoó naali na í yəɣəɪ-ɪ si: Taca, tə nyəmə si Iso kənnə-ɲ si ń seɣesɪ-tv. Pə taɣa pulv, nəɣəlv fei wei ɪ pəsəɣi na í la piti təma isu n lakuvu tɔ na pə tá kəna Iso toɲ.

³ Yesu cɔ-ɪ si: Tampana ke ma heeliyi-ɲ yoo, maa cesəɣi, ye pə ta ləli yulv ke ləlvu, ɪ kaa na Iso Kawulaya.

⁴ Tənaya Nikotem pəsa-ɪ si: Isənaɣale pu taɣani yulv ke ləlvu na í təma səsə ke lapv? Ama ɪ kaa pəsɪ na í ləli ɪ too lotu taa ké sɔv na pə taɣani-ɪ ləlvu?

⁵ Yesu cɔ-ɪ si: Tampana ke ma heeliyi-ɲ yoo, maa cesəɣi, ye pə ta ləli-ɲ na lvm na Feesuyv, n kaa sɔv Iso Kawulaya. ⁶ Yulv ke yulv lələɣi. Ama Iso Feesuyv ləlvu wəna pə mpa, na pəle pə we yulv taa təm ké. ⁷ Taa la piti na nti ma heela-ɲ si pə wεε si mə tənə pu ləli-mεε ləlvu tɔ tə tɔ. ⁸ Nyəni, heelim makɪ timpɪ pə luyv wεε təɣə, na ń nukɪ pə taɲ. Pəyele n ta nyɪ pə təlule yaa pə təpote. Wei Iso Feesuyv lulaa tɔ ɪ wε mpv tɔ.

⁹ Ḿpúgú Nikotem təma si: Isənaɣale mpv?

¹⁰ Uəna Yesu cɔ-ɪ si: Halɪ mεεle Iseɣeli seɣesəlaa səsaa na ń ta cekəna təm tənε? ¹¹ Tampana ke ma heeliyi-ɲ yoo, maa cesəɣi, tə nyəmə nti tə yəɣəɪ tɔ na nti tə nawa tɔ ntəɣi tə keesəɣi-mε. Pə na pə mpv tɔ

mu caa tá tòm muɣu. ¹² Isəna pə təŋa lapu ke ate cəne təɣəle ma heeliyi-me na u saŋ muɣu. Ue ye ma keesa-meɣe isəna pə we isətaa tə, mə taa aweɣele mɔlv? ¹³ Nəɣəlv ta kpata isətaa ye pə taya Yulv Pəyaya má wei ma luna isətaa na má tii tə ma paasi. ¹⁴ Isu Moisi ka tɣu nyəɣəlvu kuseemɣu tum ke tesika nyɣu taa na í siki wulaya tetv taa tə, mpv inɩ tətəɣə pə wee si paa kraasi Yulv Pəyaya má. ¹⁵ Uena yəlaa mpa pa təna paa mv ma təm tə pá hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tə. ¹⁶ Pə taya pulv, Isə səɔla yəlaa tənaya səsəm, haləna í caŋ í ha í Pəyaya ikramle, si pa təna mpa paa təŋ ka təm tə, pá taa si, ama pá hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tə. ¹⁷ Pə taya isu yəlaa təm kuyv təɔ ké Isə tila í Pəyaya. Ama pa nyɣu yavv təɔ ké. ¹⁸ Paa kuyi wei í təŋa ka təm tə pɔntv təm. Ama wei u təŋəɣi ka təm tə, pɔntv təm tɛma sərv, í ta təŋ Isə Pəyaya ikramle təm tə pə təɔ. ¹⁹ Pa təm səpa timpɩ təɣəle si fətəla wei í naaki tə í kəma antulinya taa, na yəlaa səɔli səkrɛtuyv na pá kisi-í pa lakasi isayasi təɔ. ²⁰ Ye wei í laki isayavv í taa kraakəna fətəla inəɣi. U kpətəɣəna-í si pə taa kəɔ na í la na pə ná í isayavv təɔ. ²¹ Ama wei í təŋəɣi tampana tə í kpətəɣəna fətəla inəɣi si í la na pə ná təcɛɛɛi si Isə nunavv təɔ ké í laki mpv.

Yesu na Yohaani pa təm

²² Pəle pə waali ké Yesu na í ifalaa pa kula təna na pá polo Yuta tetv taa, na í na-we pá caya tənaya wee naale, na í səkki yəlaa ke Isə lvm. ²³ Yohaani ná səkaya yəlaa ke Isə lvm tətəɣə Ayinuh ke Salim kiŋ. Lvm ka we tənaya səsəm ké. Yəlaa kəŋaya Yohaani kiŋ na í səkki-weɣe Isə lvm. ²⁴ Waavv inɩ tə pa ta təkəta Yohaani ke saləka.

25 Μρύγύ Yohaani ifalaa taa lelaa na Yuta tu nǝǝlv pa suv hǝm ke Iso seev kǝtası nsi yulv taǝanǝǝna i ti tǝ si tǝǝ. 26 Μρύγύ pa pola Yohaani kin na pǝ pǝssi-si: Taca, n tǝǝsa yulv wei i tǝm n ka heela-tu na nyǝ na-i i ka we Yaatanı waalı tǝ i tǝǝ? Nyǝni pǝnentε inı i sǝkǝna nteǝe yǝlaa ke Iso lǝm, na pa tǝna pǝ puki i kin.

27 Ulena Yohaani cǝ-we si: Yulv u hikiyi pulvǝ yem na Iso tǝ ha-i-wi. 28 Mǝ maǝamaǝa i pǝsǝyi na i lǝsi ma aseeta si ma yǝǝta si ma ta ke Mesii. Ama ma tεε i nǝǝǝ ke kvteε. 29 Akpǝǝlv tǝnna asasaalv. Ama akpǝǝlv taapalv sǝǝa tǝna na i kema ŋkǝǝǝǝ. Pǝ kǝma na i nu akpǝǝlv nǝǝǝ, ile i laǝǝ hvlǝmı sǝsǝm. Mpǝ inı tǝtǝǝǝ ma laǝǝ hvlǝmaa, na pǝnentε pǝ maǝa-m teu. 30 Pǝ weε si Yesu i pukǝna na ma sǝki.

Wei i kǝmna isǝtaa tǝ i tǝm

31 Wei i luna isǝtaa tǝ inı i kǝlǝna pǝ tǝna. Na wei ilε i we ate cǝne tǝ, i kε ate nyǝǝ kε, na ate nyǝntv ke i yǝǝtǝyi. Ama wei i luna isǝtaa tǝ inı i kǝlǝna pǝ tǝna. 32 Na i yǝǝtǝyi mpi i nawa na i nu tǝ pǝ tǝm, ama nǝǝlv u mǝyi i tǝm. 33 Ule wei i tu mǝ i tǝm, pǝntv tisina ntε si Iso yǝǝtǝyi tampana. 34 Wei Iso tilaa tǝ pǝntv yǝǝtǝyi Iso tǝm kε. Pǝ taǝa pulv, Iso celǝyi-i i Feesuyu tǝnaya. 35 Taca sǝla i Pǝyaya na i tu pǝ tǝnaya ka niǝ taa. 36 Ye wei i nuna Pǝyaya i tǝma weesuyu ŋku ku tǝǝ tǝǝ hikuyu. Ama wei i kisa Iso Pǝyaya ke nunav tǝ i laǝǝa kε, na Iso mǝna-i na pǝǝnǝ kε tam kε mǝrǝyǝ.

4

Yesu na Samalii alv pa faaci

¹ Falisanaa nuwa si Yesu hikiyi tɛɛɛlaa na í sɔɔki-wɛɛɛ Iɔɔ lɔm na pɔ kɛlɛɛɛɛɛ Yohaani. ² Pɔ́cɔ́ pɔ́ taya Yesu maɣamaɣa sɔɔkaɣana-wɛɛɛɛɛ Iɔɔ lɔm, ama í ifalaa kɛ́. ³ Yesu kɔma na í nu si Falisanaa nu mpɔ, ilena í kɔli Yuta tɛtɔ taa na í mɛnna Kalilee tɛtɔ taa. ⁴ Na pɔ́ wɛɛ si Samalii nyɛɛɛkɔ kɛ́ í tɛɛɛɛɛ.

⁵ Ḿpɔ́ɔ́ Yesu wɔsɛna Samalii ɛate natɛli nte pa yaa si Sikaa tɔ, na tɔ kɔɔtɛna tɛtɔ nti Yakɔɔɔ ka ha í pɔɔɔɔɔ Yɔsɛɛɛɛ tɔ. ⁶ Na Yakɔɔɔ lɔkɔ ka wɛ tɛna. Tɔntɛ nu Yesu ilena í ɔɔɔɔ lɔkɔ nɔɔɔ, na waatɔ inɛ ilim sikaa.

⁷ Ḿpɔ́ɔ́ Samalii alɔ nɔɔɔɔ kɔma lɔm luɔɔ, na Yesu sɛlɛmɛ-i si: Ha-m lɔm na má nyɔɔ.

⁸ Waatɔ inɛ Yesu ifalaa ka tɛma tɛɛɛ kɛ ɛate taa kɛ́ kɔtɔɔɔ yapɔ. ⁹ Samalii alɔ ɔ-i si: Pepe tɔɔ kɛ́ nyɔɔɔ Yuta tɔ na í sɛlɛmɛɛ-i-m lɔm si n nyɔɔ. Pɔ́cɔ́ maɣa Samalii tɔ? (Pɔ́ taya pulɔ tɔɔ, Yuta nyɛ́ma na Samalii nyɛ́ma paa suliyi.) ¹⁰ Ḿpɔ́ɔ́ Yesu ɔ-i si: Ye n ka ɔɔkɛna mpi Iɔɔ haaki tɔ, na í ka nyɛ́má wei má ma sɛlɛmɛɛ-i-ɛ lɔm kɔnyɔnyɔɔm kɛ́ ɛsɛntɔ tɔ, nyá maɣamaɣa n ka laalɛna-m sɛlɛmɔɔ na maa ha-ɛ weesuyɔ lɔm.

¹¹ Ḿpɔ́ɔ́ alɔ ɔ Yesu si: Ma ɔɔ, n fɛina kɔlulunau ɛkɔ n ká luna tɔ. Pɔ́cɔ́ lɔkɔ ná tu lumaa. Ilɛ leyɛ n ká hiki weesuyɔ lɔm mpi? ¹² Tá lɛɛɛ Yakɔɔɔ hulina lɔkɔ inɛ na tɔ́a maɣana-i. Halɛ Yakɔɔɔ na í piya na í kalɔkɔɛ pa nyɔɔ lɔkɔ inɛ í lɔm. Ilɛ n hɔɔ si n kɔla ilɛ?

¹³ Ḿpɔ́ɔ́ Yesu ɔ alɔ si: Wei í nyɔɔ lɔkɔ inɛ í lɔm lɔkɔtɔ tasɛɛɛ-i kɔɔ kɛ́. ¹⁴ Ama wei í nyɔɔ lɔm mpi maa ha-i tɔ, lɔkɔtɔ u lɛlɛɛɛɛ-i kɔɔ paa pɔlee. Pɔ́ taya pulɔ, lɔm mpi maa ha-i tɔ pu la í taa kɛ́ lɔm sɛɛɛɛ wei í ɔɔɔɔ tɔ. Halɛna í hiki weesuyɔ ɛkɔ ku tɛɛɛ tɔ na í kɛɛɛ.

¹⁵ Μπόγύ αλν εῶ Yesu si: Ma ce ha-m lvm mpi, ile lukatv kaa tasa-m kpaυ, na má taa tasa cəneye məlvuyv ke lvm luyv.

¹⁶ Μπόγύ Yesu təma αλν si: Polo n̄ yaa nyá paalv na nyá na-ι í kəə cəne.

¹⁷ Μπόγύ αλν εῶwa si: Ma feina apalv.

Iləna Yesu εῶ αλν si: Tampana ke n̄ yəgətəa si n̄ feina apalv. ¹⁸ Pə taγa pvlv, n̄ təma apalaa kakpası ke saav, na wei ι tε n̄ tu we kaγana isəntə tə n̄ we yem, pə taγa nyá paalv. Pə təə ké nyá təm wəna tampana.

¹⁹ Μπόγύ αλν εῶ Yesu si: Tacaa, ma naa si n̄ ké Isə kyəgətvtv teləsvlv. ²⁰ Ta ləncənaa seekaya Isə ké puyv kvne kv təə. Ama Yuta nyəma me mə təη si ye paa seε Isə Yosalem ké.

²¹ Μπόγύ Yesu εῶ αλν si: Alv nyá nu ma təm, pu kəə tə, Tacaa Isə seεv kaa weε təntəmle təm, si puyv kvne kv təə yaa Yosalem. ²² Samalii nyəma me í ta nyi wei í seeki tə. Ama Yuta nyəma ta tá nyəma wei tá seeki tə. Pə taγa pvlv, Yuta nyəma kin̄ ke Isə seεv mpi pə waasəγi tə pə weε. ²³ Ama pə weε pu kəə, halı pə tu təma kənte te, na mpa pa seeki Isə na tampana tə paa seε-ι hatoo pa taa ké na cεsvyv fei. Isə seεlaa isu mpv weγe Caa Isə səəlaa. ²⁴ Isə u naa isəntəə, pə təə ké mpa pa seε-ι tə, pə taγa isəntəə ke paa seε. Ama pa taanaa ké na cεsvyv fei.

²⁵ Μπόγύ αλν εῶ Yesu si: Ma nyəma si Mesii wei pa yaa si Kilisiti tə ι ká kəə te, ye ílé ι kəma, ι ká kilisitiyv pə təna.

²⁶ Μπόγύ Yesu εῶ αλν si: Ma wei ma yəgətəγəna-η isəntə tə, mayale Mesii inı.

²⁷ Yesu na αλν pa təηna yəgətəγa ke n̄póγύ iləna ι ifalaa tala, na pə la-weγe piti ké mpi pə təə ι na αλν

taka pa yəɣətəɣi tɔ. Paa na mpv pa taa nəɣɔlv ta pɔɔsi si: Pepeye n caa i kin? Yaa ntiyi nyá yəɣətəɣəna-i?

²⁸ Tənaɣa alv məɣna i həyaya na í si. Uena í məli ɪcate taa na í yaa yəlaa si: ²⁹ I kɔɔ na í ná apalv nəɣɔlv wei i kpaɣa pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í keesi. I ta ke Mesii yee?

³⁰ Ḿpóyó yəlaa lu ɪcate taa na pá puki Yesu kin.

³¹ Alv inu i tɛɛ mpv tɔ, na i ifalaa náá tɔɣna-i tɛɛkuyv kɛ si: Taca n ka tɔɣv mpv?

³² Ama Yesu cə-we si: Təɣənaɣa ŋka ma tɔki tɔ i ta nyi-ke.

³³ Ḿpóyó Yesu ifalaa pɔɔsa təma si: Nəɣɔlv kəna-i təɣənaɣa ke yee?

³⁴ Tənaɣa Yesu cə-we si: Ma təɣənaɣa nté wei i tila-m tɔ i luyv nyəntv lapv, na i təmlɛ nte i hula-m si má la tɔ tə yoosuyv. ³⁵ Mɛ mə tɔɣ si: Pə kaasa isətvnaa liyiti na kumtv tala. Ama má, ma heeliyi-mɛ si, í kusi mə ise na í na isəna kutəɣv sɛɛna tawa na kv taɣa kntaa tɔ. ³⁶ Kuntv wei i kvɣ tɔ, i tɔɣa i kvfeluyv hikuyv kɛ, na í nyəkəɣi pee tətəɣv i weesuyv ŋku kv tɔɣ tɔ kv tɔɔ. Mpv pə lakəna na tuulu na kumtv pá krentəɣi yɔlvɔv. ³⁷ Pə tɔɔ kɛ tɔm nti pa yəɣətəɣi tɔ tə wena tampana si: Lɛlv tuuki kɛ na lɛlv náá kv. ³⁸ Mpv tətəɣv, ma tila-mɛ si í kv haləm mpi í taa hala tɔ. Lɛlaa ná halaa na kayana pə waasəyi-mɛ.

³⁹ ɪcate nté tə taa Samalii nyəma paɣale mv Yesu tɔm ke tɔm nti alv ka yəɣətəɣa təfoo si: I kpaɣa pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í keesi tɔ tə tɔɔ. ⁴⁰ Waatv wei Samalii nyəma tala Yesu kin na pá na-i tɔ, pa wiina-i si í la weɛ naaleye pa kin. Uena í caɣa tənaya kuyɛɣ naale. ⁴¹ Pə kəma na pá nu i maɣamaya i kuyəɣətvtv, ɪlena yəlaa samaa ke səsəm tasa i tɔm ke mɔyv. ⁴² Na

πά τῆν ἀλβ σι: Πῶνετε πῶ ταγα ντι η heela-tu τῶ τῶ τῶ
tike κε τῶ μῦ ι τῶμ. Αμα τὰ μαγαμαγα τῶ νῦνα τὰ
ἠκραῆη na τῶ τεμα τὰ τaa σι, tampana ι κέ antulinya
Waasulo.

Yesu waav ke akewe saso pəyaga

⁴³ Yesu lapa kuyeeη naaleye təna, ilena ί kuli na ί
teena Kalilee. ⁴⁴ Yesu magamaya ka teμα γῶγῶτυγυ σι:
Nəχulo u τυγυηna Iə kuyəγῶτυtu teləsulə ke ι magamaya
ι ιcate taa. ⁴⁵ Waatu wei Yesu tala Kalilee τῶ, təna
nyəma μῦ-ι teu ke niη naale. Mpi τῶ pa magamaya
paa pola Teev acima τῶγῶυ ke Yosalem, na pa nawa πῶ
təna mpi ι lapa Teev acima anι a τῶ τῶ.

⁴⁶ Μρύγῶ Yesu məla Kalilee Kana timpi ι ka pəsa
lum ke sulum τῶ. Akewe saso nəχulo ι ka we təna, na
ι pəyaga we Kapənahum na πῶ wuki-ke. ⁴⁷ Akewe
nuwa σι Yesu luna Yuta na ί κῶ Kalilee, ilena ί polo
na ί səlami-ι σι: Ma pəyaga we Kapənahum na ká caa
səpu, polo η waasi-ke. ⁴⁸ Yesu cə-ι σι: Anι tamm mu
ta na piti təma na kəkəlo nyəm, u tisiyi.

⁴⁹ Μρύγῶ akewe inι ι cə-ι σι: Hai ma ce, τῶ τεε pəcə
ma pəyaga ί taa κῶ na ká σι.

⁵⁰ Μρύγῶ Yesu cə akewe σι: Kpe, nyá pəyaga kaa σι.

Μρύγῶ apalu inι ι μῦ Yesu kuyəγῶτυtu na ί tu mpaav.

⁵¹ Akewe kpenaga, ilena ι təmlə nyəma səηι-ι na pá
heeli-ι σι: Nyá pəyaga hika alaafəya.

⁵² Μρύγῶ akewe pəssa-weγε isəna waatu πῶ ceρα
pəyaga τῶ τῶ. Ilena təmlə nyəma cə-ι σι: Tete ilim
kpila pəcə τῶγῶ watu ceρα ka τῶ.

⁵³ Μρύγῶ pəyaga caa təssa kpakpaa σι, tete mpυ inι
πῶ taka teitei κέ Yesu ka heela-ι σι: Nyá pəyaga kaa
σι. Ilena ί na ι təyaga təna pá te Yesu na pa taa.

54 Yesu piti tōma kpentā naaleγeε ι luw Yuta na ί kōō Kalilee tō.

5

Kutāntv waav ke lule nōγō

¹ Pāε pē waali Yuta nyōma Iso sεεv acima naali a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lule natēli tē wε heeη nōnōγō cōlōγō Yosalem, na akelenaa sakasi taka kakpasi sēηa tēna. Tēne inōγι pa yaa si Petasata ke Alaamee nyōma tōm taa. ³ Na kutāntvnaa selēta lanasi nsi si tεε kē sōsōm. Yulvmaa na kaakalasi, na mpa kutāmēη tvlāa tō. [Pa tanja lvm lan̄tvγv. ⁴ Pē taya pulv, isōtaa tillu tiikaya waatv waatv ke lule taa, na ί lakι na lvm lan̄tvγι. Na wei ί laala tiiv ke waatv wei lvm lan̄tvγι kpakpaa tō pē waa-ι, paa ι kutēη ke ηku.] ⁵ Apalv nōγōlv ι ka wε tēna na ι hēnta kutēη tō pusι pālefei nule kōlv. ⁶ Yesu na-ι na ί hēnta mpv, na ι nyōmā si ι taan̄a tēnaya sōsōm, ilena ί pōōsi-ι si: N caa pē waa-η ke?

⁷ M̄pōγō kutāntv cō Yesu si: Ma ce, ma feina nōγōlv si ί tisi-m lvm taa kē waatv wei pē lan̄tvγι tō. Na mā polaa si ma tiiki, nōγōlv nāā laali-m.

⁸ M̄pōγō Yesu heela-ι si: Kvli na η kpayā nyā kvhēntvγv na η tō.

⁹ Tēnaya pē waa kutāntv ke kpakpaa, na ί kelι ι kvhēntvγv na ί tēη. Pē pamna kvyakv kvheεsvγv wule. ¹⁰ M̄pōγō Yuta nyōma tōma wei pē waa mpv tō si: Saηa kvyakv kvheεsvγv kē, pē fei si η sēγēli nyā kvhēntvγv ke mpv.

¹¹ Ama kutāntv na cō-wε si: Wei ι waasa-m tō inι ι heelina-m si mā kelι ma kvhēntvγv na mā tō.

¹² Μρύγύ Yuta nyóma cə kutəntv si: Aweye pəntv na í heela-η si n̄ kelí nyá kuhəntvuyv na n̄ tə?

¹³ Ama wei pə waawa tə i ta nyi Yesu. Pə taya pəlv, ílé i ka saala samaa wei i suwa təna tə i taa.

¹⁴ Pəle pə waali Yesu ná apəlv inəyi Isə təsele taa na í heeli-i si: Nyəni, pənente pə waa-η isəntə tə, taa tasa isayətv lapv tətə. Pəcə pə taa kəə na ηku kule kv kəla mpv tə kv mayana-η.

¹⁵ Tənaγa apəlv in i polaa na í heeli Yuta nyóma si: Yesu waasəna-m. ¹⁶ Pə təə ké Yuta nyóma svv Yesu ké konyəη tvyv ke i lapv mrygy kuvaku kuhesvuyv wule tə pə təə. ¹⁷ Mpυ pə yelina na Yesu yəγəti si: Ma Caa ná təηa təmlə lapv ke tam ké. Pə təə ké ma tətə ma təηna lapv.

¹⁸ Təm təne tə mayamaya tə təə Yuta nyóma mv səγəna ke teu si pa ləsəyi Yesu weesuyv. Si pə taya kuvaku kuhesvuyv tike ke i wakəlaa, pə kpenna isəna i keesa i ti na Isə na í yaa-i i mayamaya i Caa tə pə təə tətə.

Isə Pəyaya pəsvyv ke yəlaa təə

¹⁹ Μρύγύ Yesu təma-we si: Tampəna ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi. Pəyaya ma ma kaa lu natəli na má la. Ama nti ma Caa təηa lapv na má naaki tə ntəyi ma təηəyi. Ma Caa laki pə təna mpi tə, Pəyaya ma ma laki-wi tətəγə. ²⁰ Pə taya pəlv, ma Caa səəla-m ké, na í hólí-m pə təna mpi i laki tə. I ká hólí-m təma səsəəna nna a kəla ane tə si má la, na pu la-meyə ha. ²¹ Isu ma Caa feesiγi sətəa na í mənna-weγe weesuyv nyóma hekv tə, mpv in i tətəγə Pəyaya má ma tvyi weesuyv ke mpa ma nəkaa tə. ²² Təle tə paasi ma Caa u hvukəna nəγəlv. Ama i tv hvule tənaya Pəyaya ma ma niη taa. ²³ Ulena pa təna pa se-m isu pa

seekuɣu ma Caa tɔ. Yulv í ta se Pəyaya ma, ɪ kaa pəsi na í se ma Caa wei ɪ tila-m tɔ.

²⁴ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye wei ɪ nu ma tɔm na í te ɪ taa na wei ɪ tila-m tɔ, ɪ tɛma weesuɣu ŋku ku tɛŋ təɣɔ hikuyu, pa kaa huɓna-ɪ. Ama ɪ tɛma weesuɣu tɔ ke pəsuyv kɛ. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, pə weɛ pu kɔɔ, halɪ pə tu tɛma kəntɛ te. Sətaa ká nu Isə Pəyaya má ma nəɣɔ, mpa paa nu-ke tɔ, paa fe na pá kuləna pa ɪsɛ. ²⁶ Isu Taaɔa Isə wɛna weesuɣu ke ɪ taa tɔ, mpv tɔtəɣɔ ɪ yelaa si Pəyaya ma má wɛɛna weesuɣu ke ma taa. ²⁷ Ma kɛ Yulv Pəyaya təɣɔ ɪ ha-m mpaav si má huɓna yɔlaa ke tɔm. ²⁸ ɪlɛ pə taa la-mɛyɛ ha. Mpi tɔ pu kɔɔ na pa təna mpa pa we pəlaaŋ taa tɔ pá nu ma nəɣɔ, ²⁹ na pá lu ɪ taa. Mpa pa lapa kɔpantv tɔ paa fe si pá weɛ tam tɔɔ. Mpa pɛle pa lapa ɪsayaɔv tɔ, paa fe si pá huɓna-we na pá tv-weyɛ saləka.

Mpi pə hóláyi Yesu tampana tɔ

³⁰ Maa pəsəyi na má lu tələyi ma mayamaya. Ama ɪsu Isə keesəyi-m tɔ, mpyóyú ma huɓkəna, na ma huɓle tewa. Mpi tɔ, pə taya ma mayamaya ma luyv nyəntv ke ma pɛekəyi lapv. Ama wei ɪ tila-m tɔ ɪ luyv nyəntv kɛ. ³¹ Ye ma yəɣətəyi ma ti tɔm, nəɣɔlv kaa sa tampana wɛna maa hólí tɔ. ³² Ama nəɣɔlv wɛna na ɪlɛ ɪ hóláyi si ma kɛ tampana tv. Na ma nyəamá si nti ɪ yəɣətəyi ma tɔɔ tɔ tɔ we tampana. ³³ Halɪ mə mayamaya í tila mə tillaa ke Yohaani kiŋ na ɪlɛ ɪ huɓla-mɛyɛ tampana. ³⁴ Ye ma, pə taya ɪsu ma nyulaa si yulv nəɣɔlv í hólí ma tampana. Ama si pə səna-me na pə ya mə nyuyv tɔɔ kɛ ma yəɣətəyi mpv. ³⁵ Yohaani naa we kɛ ɪsu fətəla wei ɪ mɔyi na pə naaki tɔ. ɪ tisaa na í yəɔləna fətəla ɪni ɪ nav ke pəcɔ. ³⁶ Ama ma

wena mpi pə hólóyí ma tampana na pə kəli tə təna nti Yohaani yəyɔta ma tɔɔ tɔ. Təma nna ɔni ma Caa hula-m sɪ má la na ma tɔɔna a lapu ke isəntɔ tɔ, ɔni a hóləyəna ma tampana sɪ ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei ɪ tila-m tɔ ɪ hólóyí ma tampana tɔtɔ. Mɛ í ta nu ɪ nəyɔ ke paa təm kulum. Pəcɔ́ í ta loosi ɪ isəntaa ké paa təm kulum tɔtɔ. ³⁸ Pəyele u saɲ ɪ təm muɣu sɪ tɔ́ caya mə taa ké paa pəcɔ. ɔle u tɔɔ mə taa na wei Isə tilaa tɔ, pə tɔɔ ké pə wɛ mpv. ³⁹ ɔ pɛkəyɪ Isə Təm takəlasɪ taa təcɔtutu, na í tɛɛləyɪ sɪ pə taa ké í ká hikina weesuɣu ŋku ku tɔɔ tɔ. ɔni tá takəlasɪ kulomasɪ nsɪ sɪ yəyɔtəyəna ma təm. ⁴⁰ Pə na pə mpv tɔ, u saɲ sɪ í kɔɔ ma kiɲ na í hiki weesuɣu kupaɲku.

⁴¹ Pə taya yəlaa isante ke ma pɛkəyɪ. ⁴² Ama ma nyəma-mɛ, ma nyəmá sɪ u caa Isə. ⁴³ Ma Caa kəntɛ ke ma kəma na mu saɲ ma muɣu. Ama ye nəyɔlv ná lu yem na í kɔɔ, í mu ílé təkpa. ⁴⁴ Mɛ mə sɔɔla mə təma isante ké, u pɛkəyɪ Isə wei ɪ tike nté Isə tɔ ɪ nyəntɛ. ɔle isənaya í ká la na í mu ma təm. ⁴⁵ ɔ taa huɔ sɪ maa polo má kuli mə waalɪ ké Isə isəntaa. Ama Moisi wei í tɛɛləyɪ tɔ ɔni ɪ ká kulina mə waalɪ. ⁴⁶ Ye í ka muwa Moisi təm na tampam, isəntɔ tɔ í ka mu ma nyəntu tɔtɔ. Pə taya pulv, ma təm ke ílé ɪ ŋmaawa. ⁴⁷ ɔ ta tisi na í mu nti Moisi ŋmaawa tɔ, ɔle isənaya í ká tisi na í tona ma təm nti ma heeliyi-mɛ tɔ.

6

Samaa iyisi kakpasɪ (5000) caləsvyɔ

(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17)

¹ Pəle pə waalɪ ké Yesu tayaɔna Kalilee tɔɔku waalɪ ké tɛsvyɔ. (Lɛlaa yaa sɪ Tipeliyatɪ tɔɔku). ² Na yəlaa samaa hu ɪ waalɪ. Pə taya pulv tɔɔ, pa ná piti təma

nna ɪ waakayana kutɛntɔnaa tɔ. ³ M̄p̄ȳḡ Yesu na ɪ ifalaa pa kpa puyv tɔɔ na p̄a caya tɛna. ⁴ Na Yuta nyɛma acima wena pa yaa si Tɛɛv acima tɔ a wɔsaa. ⁵ M̄p̄ȳḡ Yesu nyɛna ɪ taa na ɪ waali na ɪ n̄a si samaa sɔsɔ tɛɛna ɪ kin ke kɔntɛ. Tɛnaya ɪ pɔɔsa Filipv si: Leye tu ya kutɔyɔv na tɛ cɛla samaa inɛ inɪ na ɪ tɛna ɪ tɔyɔ? ⁶ Yesu yɔyɔta mpv si ɪ nu nti Filipv k̄a cɔ tɔ. Tɔfɔ ɪ mayamaya ɪ tɛma ɪsɛna ɪ k̄a la tɔyɔ nyɛm.

⁷ M̄p̄ȳḡ Filipv cɔwa Yesu si: Paa liyitee nyɛyɛtv n̄mɔnvɔv (200) mayamaya ke tɔ yapa kutɔyɔv, ku haɛna yɛlaa panɛ pa tiili?

⁸ Uɛna Yesu ifalaa taa nɔyɔlv wei pa yaa si Antɛlu na ɪ k̄e Simɔɛ Piyɛɛ neu tɔ ɪ cɔ-ɪ si: ⁹ Iwaasɛle natɛli tɔ wɛ cɛnɛ na tɔ tɔka potopotonaa ke kakpasɪ na tiina ke naalɛ. Ama p̄alɛ pu la-weye samaa tuutumaa inɛ?

¹⁰ Tɛnaya Yesu tɔma si: ɪ heeli pa tɛna si p̄a caya atɛ. (Pɔ pamna nyutv ka pɔ atɛyɛ tɛnaya sɔsɔm, ɪɛna p̄a caya.) Pa taa apalaa nyɔɔɛ tala ɪsu iyisi kakpasɪ (5000). ¹¹ Tɛnaya Yesu kpaɛa potopotonaa mpɛ na ɪ sɛɛ ɪsɔ k̄e ɪ na tɛmlɛ ke pa tɔɔ, ɪɛna ɪ tala mpa pa caya tɔ. Na ɪ tala-weye tiina ke mpv tɔtɔ, na paa wei ɪ haya. ¹² Waatv wei pa haya tɔ, ɪ tɔma ɪ ifalaa si: ɪ tɔɔsi potopotonaa hɔyɔlɔɛɛ wei ɪ kaasaa tɔ, na pulvpu ɪ taa lɛ.

¹³ Uɛna ɪ ifalaa tɔɔsi hɔyɔlɔɛɛ inɪ, na p̄a su tɔkɛɛɛ naanvwa na naalɛ. Potopotonaa kakpasɪ inɪ ɪ kpisina m̄p̄ȳḡ waatv wei pa tɛma tɔyɔv tɔ.

¹⁴ Waatv wei yɛlaa n̄a Yesu piti tɛmlɛ n̄tɛ tɔ, pa tɔma si: Tampana Yvlv inɛ inɛyɔlɛ ɪsɔ kuyɔyɔtɔtv tɛlɛsvlv wei ɪ tɔm paa yɔyɔtaa si ɪ k̄a kɔɔ antulinya taa tɔ.

15 Yesu nyámá sí pa sòòlò pùwá sí paa kpa-ì wulav na toŋ ké tène inəyi kpakpa. Ilena í ñmeli təkew na í kpa pòóŋ tào ké ì tike.

*Yesu tǎnte ké lóm tào
(Matiyee 14:22-33; Malàki 6:45-52)*

16 Pə kǎma na pə taani, ilena ì ifalaa tii lóm nǎgò,
17 na pá kpa kpulvɔv taa sí pa tesəyi Kapənahum. Halì pə caŋ pə yu Yesu ta kǎnta pa kiŋ. 18 M̀p̀r̀ỳg̀ heelim səsəom mara na pə laŋtəyi tenku lóm ké səsəm. 19 Yesu ifalaa tǎma lóm taa isu kilomεεtələnaa kakpasì yaa naatoso, ilé pa na Yesu kele na í tǎŋ lóm tào na í kǎŋna pa tào tào. Tənaɣa sǎgəntv kpa-wε.
20 Ama Yesu heela-wε sí: Sǎgəntv í taa la-me, maya.

21 Yesu ifalaa luyv lapa na pá kpaɣa Yesu ké kpulvɔv taa. Tete isu saŋa tǎ, pa terna tate ké timpì pa pukaya tǎ.

Samaa pεεkəyi Yesu

22 Kv fema ilena samaa wei pə yela tenku waali tǎ, í ná sí kpulvɔv kvlómɔv ka kaasəna tǎna. Pǎcǎ pa nyámá sí Yesu na ì ifalaa pa ta kaa kpulvɔv. Ama pεle pa tike pa tɛna. 23 Paa na mpv kpuləŋ leləŋ wei ì luna Tipeliyatì tǎ ì kǎma, na ì ta hatələna timpì Taca ka sεε Išo ké ì na tǎmlε na pǎcǎ pá tǎgə potopotonaa tǎ. 24 Samaa inì ì nawa sí Yesu na ì ifalaa pa taa nǎgəlv fei tǎna, ilena pá kpa kpuləŋ inì ì taa na pá tε Kapənahum ké Yesu pεεkəv.

Kvtəgəv ŋku kv haaki weesuyv tǎ

25 Samaa kǎma na pá na-ì tenku waali ilena pá pǎəsì-ì sí: Taca, pǎlee ké n kǎma cəne?

26 Tənaɣa Yesu cəwa samaa sí: Tampana ké ma heeliyi-me yoo, maa cεsəyi, pə taya isu í ná ma piti

təma təγə í pɛɛkəyi-m. Ama í təγə potopotonaa na í haya təγə. ²⁷ Í taa nəki na í kana kətəγəu ηku ku tɛη təγə pɛɛkəyu. Ama í lɔ ηku ku wɛ tam na ku kəηna weesuyu ηku ku tɛη tə ku tə. Yulu Pəγaya má maa hana-mɛγɛ kətəγəu ηku. Pə taya pulɔ, Tacaɔ Isə tɛma-m í tɔη cacaalaya tɔyu.

²⁸ Μύγύ samaa pəsa Yesu si: Pepeye tu la na pécó tɛ la təma nna Isə caaki tə?

²⁹ Uena Yesu cə samaa si: Təmle nte Isə caa si í lapɪ-t təγəle si í mu í tillu təm.

³⁰ Μύγύ samaa pəsa Yesu tətə si: Ue n kaa la piti təmle natəli na tə ná na pécó tə mu nyá təm? Təu, təmle nteye n ka la? ³¹ Ta caanaa caanaa təγəna manna ke wulaya tetu taa, isu pa ηmaav Isə Təm taa tə si: Í tisa isətəa kətəγəu na í cɛla-wɛ na pá təγə.

³² Μύγύ Yesu cə samaa si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəyi, mpi Moisi cɛla-mɛ tə pə ta ke isətəa kətəγəu ke təna. Ama pənente isətəa kətəγəu mayamaya ke ma Caa cɛləyi-mɛ. ³³ Na kətəγəu ηku Isə cɛləyi-mɛ təγəle ηku ku luna isətəa na ku tii na ku haaki yəlaa tənaya weesuyu tə.

³⁴ Tənaya samaa cə Yesu si: Tacaɔ, haaki-tuyɔ kətəγəu ηkuyɔ tam.

³⁵ Uena Yesu cə samaa inɪ si: Ma mayamaya kele kətəγəu ηku ku haaki weesuyu tə. Ye wei í kəma ma kiη nyəγəsi kaa kpa pɔntu paa pəcə. Pəyele wei í mu ma təm tə, ləkətu kaa kpa pɔntu tətə. ³⁶ Ama ma tɛma-mɛγɛ-təyi heeluyɔ si í na-m, pécó í tá mu ma təm. ³⁷ Pa təna mpa ma Caa haa-m tə, pa kəη ma kiη ké. Ma kaa təγəni wei í kəη ma kiη tə. ³⁸ Pə taya pulɔ, ma tiina isə ké si ma lakɪ wei í tila-m tə í luyɔ nyəntu, pə taya ma mayamaya ma nyəntu. ³⁹ Wei í tila-m tə í

luyu nyäntu nté si má taa yele na mpa i cëla-m tɔ pa taa nɔɔlv le. Ama si má kusɪ pa tənaya səttaa taa ké kuyaku kantəkaya nyəŋku wule ké. ⁴⁰ Ma Caa luyu nyäntu nté si mpa mpa pa ná Pəyaya má na pá mu ma təm tɔ, pɔntɔnaa í hiki weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔ, na maa feesi-wɛɣe kantəkaya kuyaku wule.

⁴¹ Isu Yesu yɔɔtɔyɔ mpu si inəɣəle kutəɣɔv ŋku ku tiina isəttaa tɔ, sɛsɛ pə ta maya Yuta nyéma nté. ⁴² Tənaya pa tɔma si: Isu Yosɛɛfv pəyalv Yesu kelɛ? Tə nyəmə í caa na i too mɛɛ. Ilɛ ntiyi i yɔɔtəyi si inɪ i tiina isəttaa?

⁴³ Mpróyú Yesu cɔ Yuta nyéma si: I taa miitina-m mpu. ⁴⁴ Tacaawei i tila-m tɔ í yaa wei, pɔntu tike kəŋna ma kiŋ, na maa feesi-i kantəkaya kuyaku wule. ⁴⁵ Isɔ kuyɔɔtɔtɔv teləsəlaa ŋmaa təm tənɛ si: Yəlaa tənə ká wɛɛ Isɔ kusɛɣɛsaa. Pə tɔɔ ké yəlaa tənə mpa pa nukəna Tacaawei Isɔ na pá mu i kusɛɣɛsətv tɔ, pa kəŋ ma kiŋ. ⁴⁶ Ilɛ pə taya isu nɔɔlv tɛma Tacaawei Isɔ ké nav se. Ye pə taya wei i luna Isɔ kiŋ tɔ inɪ i nana-i. ⁴⁷ Tampana kɛ ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəyi, wei i mu ma təm, pɔntu tɛma weesuyu ŋku ku tɛŋ tɔyɔ hikuyú ké. ⁴⁸ Mayalɛ kutəɣɔv ŋku ku haaki weesuyu tɔ. ⁴⁹ Mə caana caana tɔyɔna manna kɛ wɔlaya tɛtv taa, pəyɛle pa səpa. ⁵⁰ Ama kutəɣɔv ŋku ku luna isəttaa tɔ, ŋkuyv yulv í tɔyaa i kaa si. ⁵¹ Mayalɛ kutəɣɔv ŋku ku tiina isəttaa na ku haa weesuyu tɔ. Ye wei i tɔyɔ kutəɣɔv ŋku, pɔntu ká wɛɛ tam ké, u tasəyi səpv. Kutəɣɔv ŋku maa ha tɔyɔlɛ ma mayamaya ma tənuyv nantv. Ma haaki-təyi si yəlaa tənə í hiki weesuyu.

⁵² Tənaya Yuta nyéma sɔv tɔ tɔɔ ké həm na isələ kusɛɛmlɛ kɛ pa taa pa tike si: Isənaya inɪ i ká kpaɣa i mayamaya i tənuyv nantv na í ha-tv si tɔ tɔyɔ?

53 Μπόγύ Yesu cɔwa si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi, ye ɪ ta tɔɔ Yulu Pəyaya má ma tənuyɔ nantɔ, na í ta nyɔɔ ma caləm, í kaa hiki weesuyu ke mə mayamaya. 54 Ye wei ɪ tɔki ma tənuyɔ nantɔ na í nyɔɔki ma caləm, pɔntɔ tɛma weesuyu ŋku ku tɛɲ tɔɔ hikuyu ké, na maa feesi-ɪ sətaa taa ké kantəkaya kuyaku wule. 55 Pə taya pulɔ, ma tənuyɔ nantɔ ke kutɔɔɔ kɔpənku ké, na ma caləm ke kɔnyɔnyɔm kɔpam tɔtɔ. 56 Ye wei í tɔɔ ma tənuyɔ nantɔ, na í nyɔɔ ma caləm, ma na pɔntɔ tu wɛɛ tɛma taa ké. 57 Taaɔa Isɔ wei ɪ tila-m tɔ, ɪ wɛna ɪ weesuyu, na ɪ tɔɔ ké ma wɛna ma weesuyu tɔtɔ. Pə tɔɔ ké wei í tɔɔ-m, pɔntɔ wɛna weesuyu ke ma tɔɔ tɔtɔ. 58 Tɔɔ, kutɔɔɔ ŋku ku luna isɔ tɔɔɔɛ. Ku ta ke ŋku mə caana caana ka tɔɔaa na kaɣana pa fei tɔ. Ama ye wei ɪ tɔki kutɔɔɔ kɔnɛ, pɔntɔ ká wɛna ɪ weesuyu ke tam.

59 Kapənahum ke Yesu seɣesa tɔm tənɛye Yuta nyɔma təkotile taa.

Tɔm nti tɔ haaki weesuyu tɔ

60 Waatu wei Yesu ifalaa nu tɔm tənɛ tɔ, pa taa payale tɔma si: Tɔm tənɛ tɔ kɔla katɛ. Awe ná pəsəyi tɔ nuw?

61 Yesu nawa si tɔm tənɛ tɔ ta maya ɪ ifalaa, ilɛna í tɔ-wɛ si: Isu tɔm tənɛ tɔ kɔla-mɛɣɛɛ yaa? 62 Na í ká kɔɔ na í na Yulu Pəyaya má na má kpaɔ timpi maa wɛɛ tɔ, ilɛ isənayale í ká la? 63 Isɔ Feesuyu haakəna weesuyu, yulu tənuyɔ kɔnɛ kule ku waasəyi pulɔ. Tɔm nti ma heela-mɛ isəntɔ tɔɔɔɛ Feesuyu nyəntɔ, na nti un tɔ haakəna weesuyu. 64 Paa na mpɔ, mə taa lɛlaa u tɔɣɔna-ti. (Pə taya pulɔ, hatoo kancaalaya

Yesu ka nyemá mpa pa kaa tǎki i tǎm tǎ. Halí i nyemá wei i ká lapi-i kǎlǎmǎtǎ tǎ.)

⁶⁵ Yesu sǎasa lentí si: Pǎ mayamaya pǎ tǎǎ kǎ maa heela-me si: Nǎyǎlv kaa pǎsi na í kǎǎ ma cǎlv, na pǎ tǎ kǎna si Isǎ hana-i pǎ mpaav.

⁶⁶ Pǎ krayav kuyanjku tǎyǎ Yesu ifalaa taa lelaa yela-i, pa ta tasa-i tǎnyyv. ⁶⁷ Mǎpǎyǎ Yesu pǎasa pa naanvwa na naale wei i kaasaa tǎ si: Na me se, mu tee mǎ nyǎjku?

⁶⁸ Tǎnaya Simǎj Piyee cǎwa Yesu si: Taca, awe kin ke tu polo? Nyǎ tǎm pee haakǎna weesuyv njku ku tej tǎ ilǎ. ⁶⁹ Na pǎnentǎ tǎ mvwa na tǎ tǎ tǎ taa si n kǎ Yvlv Nanjtv iní, na n luna Isǎ kin.

⁷⁰ Uena Yesu naa tǎ i ifalaa si: Mǎ naanvwa na naale ine pǎ taya mǎ lǎsǎna-me? Pǎcǎ mǎ taa lelv ná kǎ ilǎyǎv.

⁷¹ Simǎj Isǎkaleeu pǎyalv Yutaasi tǎm ke Yesu yǎyǎtaya mpv. Paa na i kǎ pa naanvwa na naale taa lelv tǎ, kvlvm iní i kǎmna na í lapi-i kǎlǎmǎtǎ.

7

Yesu na i newaa pa tǎm

¹ Pǎle pǎ waalí Yesu cǎkaya Kalilee tetv taa. U luyv fei Yuta tetv taa kǎ cǎav. Pǎ taya pvlv tǎǎ, Yuta nyǎma preekaya i kuyv. ² Yuta nyǎma acima wena pa yaa si coka acima tǎ a wvsaa. ³ Uena i newaa tǎmi-i si: Kvli cǎne na n polo Yuta na nyǎ ifalaa na tǎma nna n laki tǎ tǎtǎ. ⁴ Ye yvlv caa si pǎ nyǎmi-i u njmesǎyi i tǎma. Ye n laki tǎma anǎyi mpv ilǎ, yele na yǎlaa tǎna nyi-nj mee.

(⁵ Pǎ taya pvlv, Yesu newaa mayamaya ná tǎ mv i tǎm tǎtǎ.) ⁶ Mǎpǎyǎ Yesu cǎ-we si: Pǎ ta mayata-m na pǎcǎ. Ama ye me, paa pǎlee pǎ maya-meje. ⁷ Pǎ

taya pulu, antulinya nyéma taa kaa kpana-me. Ama pa taa kpaana má. Mpi tó, ma húláyí sí pa kulaputu fei teu. ⁸ Mi kra tənaya acima. Ye ma, ma kaa polo. Pə taya pulu, pə ta mayata má.

⁹ Yesu tēma-weyē heeluyu ke mpɔ ulena iní í saali Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

¹⁰ Yesu newaa kōma na pá kra acima tōyɔ, ulena Yesu mayamaya polo. Ama í ta yele sí nɔyɔlɔ í nyi, í pola ñmelav ké. ¹¹ Yuta nyéma preekaya-í acima wēē taa, na pá tōna tēmaya pɔsuyɔ sí: Uē lēyē í wēē?

¹² Halí samaa wēlētaya Yesu tōm ke pa taa pa tike ke sɔsɔm. Lēlaa sí: Yulɔ kɔpan ké. Lēlaa sí: Aai, í ké yulɔtusulɔ ké. ¹³ Paa na mpɔ Yuta nyéma sɔyɔntu tō nɔyɔlɔ taa yɔyɔtəyi təfoo.

¹⁴ Pə kōma na acima haya hēkɔ, ulena Yesu polo na í sɔv Isɔ tēsēē taa na í sēyēsəyi. ¹⁵ Ḿpɔyú pə lapa Yuta nyéma ke piti, na pá tōn sí: Isənaya pə lapa na í nyi pə tənaya mpɔ pécó í ta la ceu?

¹⁶ Tənaya Yesu cə-wē sí: Nti ma sēyēsəyi isəntɔ tɔ, ma ta lu-təyi kulupu. Ama wei í tila-m tɔ iní í huləna-m-ti. ¹⁷ Ye wei í sɔla Isɔ luyɔ nyəntu tənyɔyɔ, pɔntu tike ka nyəna sí ma kɔsēyēsətɔ luna Isɔ kin yaa ma mayamaya ma kanjante ke ma lakəna. ¹⁸ Wei í lakəna í kanjante tɔ, í mayamaya í sam ke í preekəyi. Ama wei í preekəyi í tillu sam, pɔntu nté tampana tu, pɔpɔtu fei í kin. ¹⁹ Ntəñ Moisi hula-meyē Isɔ sēv kɔsəsutu təna na? Pécó paa mə taa kulɔm u tənyəyi-ti. Anja, na í caa í kɔ-m suwe?

²⁰ Ḿpɔyú samaa cəwa Yesu sí: N nyəna aləyaa ke? Awe caa í kɔ-ñ?

21 Tənaɣa Yesu cəwa si: Pə taɣa pɔlv, wule təli ma lapa təmlə səsəle natəli na piti kpa mə tənə. 22 Moisi ná tu-meyə pɛlvɔv, (pəyele pə ta tu kev Moisi kin ke pə lunaa. Ama hatoo mə caanaa caanaa kin ké,) na paa kuyaku kuhɛɛsɔv wule í pɛləxi pəɣaɣa ké. 23 Ye í pɛləxi pəɣaɣa ke kuhɛɛsɔv wule si pə taa kəɔ na í yəki Moisi kusəsutu. Pepe təɔ ké má waa yɔlv pilimile təcu ke kuhɛɛsɔv wule na mu mu-m na pááná? 24 Í taa nyənəxi təɔ tike. Ama í təhəxi tampana na pécó í yəɣətəxi.

Yəlaa laki Yesu na piti

25 Yosalem nyəma napəli pa yəɣətəɣa si: Pə taɣa wei pa pɛkəɣa si pa kuyi təɣəle? 26 Í nyəni ílé í mələa na í yəɣətəɣəna-wɛ na u nyənəna pɔlv, na pá suma. Isu tá səsaa mpe pa təh pa taa si í ké Mesii kele yaa? 27 Tə nyəmə si waatu wei Mesii ká kəɔ tə, nəɣəlv u nyənə í tɛ. Təfə ye pə kaasa inɛ íle, tə nyəmə ílé í təlule mɛɛ.

28 Yesu təhna səɣesɔv ke m̄rúɣú Isə təsɛle taa, ílena í pəəsɪ-wɛ na nəɣə səsəɣa si: Mɛ si í nyəma-m, na í nyəmə ma təlule yaa? Aai, ma ta kəɔ ma mayaməɣa ma kəntɛ se. Ama wei í tila-m tə í wɛɛ na í ké tampana tv. Íle mə ta nyəmi-í. 29 Ama ma, ma nyəma-í, pə taɣa pɔlv təɔ, í kin ke ma lunaa, na inɪ í tilina-m.

30 Yəlaa luyi lapa si pá kpa-í, íle nəɣəlv ta tv nin ke í təɔ, í wule ta tata tə pə təɔ. 31 Paa na mpv samaa inɪ í taa payale mv Yesu təm na pá tɛ pa taa. Haləna pá təh si: Mesii í kəma í ká la piti təma na a kəli inɛ í nyəna na?

Pa tila filisinaa si pá kpa Yesu

32 Pə kəma na Falisanaa nu nti samaa miitiyi Yesu təɔ tə, ílena pá na kətəlaa səsaa pá tili filisinaa si pá

polo pá kpa-i. ³³ Tənaɣa Yesu təma si: Pə kaasa-m wεε naaleɣe mə heku ké, ɔlena má məli wei i ka tila-m tə i kin. ³⁴ I ká pεeki-m í kaa na-m. Pə taɣa pulu, í kaa pəsi na í kəw timpi maa wεε tə.

³⁵ Tənaɣa Yuta nyéma pəwasa təma si: Leɣe Yesu ká polo na té kaa na-i? I ká polo Yuta nyéma mpa pa yawa na pá polo tuu Kələeki acalee taa tə pa kin na í paasəna Kələeki nyéma yaa isəna? ³⁶ Ye pə taɣa mpv, ntiyile i yəɣətəɣi mpv si: Tu pεeki-i tə kaa na-i? Tə kaa pəsi na té polo timpi i ka wεε tə?

Weesuyu lvm pusi təm

³⁷ Acima kuyaku kantəkaya nyəŋku ŋku ku ke kuyaku səsəw tə ku wule, Yesu səŋa isə na í kpaali si: Ye lukətəv í wena wei, pəntəv í kəw ma kin na í nyəw. ³⁸ Wei í mu ma təm weesuyu lvm pusi ká lukəna i taa na pə kpeŋ, isu pa yəɣətəɣv Isə Təm taa tə.

³⁹ (Mpa pa mu Yesu paa kəw pá hiki Isə Feesuyu ŋku tə, kv təm ke i yəɣətaya. Mpi tə, waatv inu Isə Feesuyu taa kənta. Pə taɣa pulu, Yesu taa svvta i teeli taa tə pə təw).

Samaa faɣav ke pa taa pa tike ke Yesu təw

⁴⁰ Samaa inu i taa yələa nu mpv, ɔlena pá tə si: Inəɣəle Isə kuyəɣətətv tələsulv wei tə.

⁴¹ Mpyəɣ lələa si: Mesii ké. Na lələa náá təŋ si: Kalilee ke Mesii ká luna? ⁴² Isə Təm takələsi taa wεε si: Mesii ka wεε Tafiti ləlvəv taa tv ké. Pətələhem timpi Tafiti ka wεε təɣəv i ká luna.

⁴³ Mpyəɣ samaa faɣa Yesu təw. ⁴⁴ Pa taa lələa luyv lapa si pá kpa Yesu. Ama nəɣəlv ta tv niŋ ke i təw.

Falisanaa səsaa lanɣpusəŋ

45 Μπόγύ filisinaa mæla kætælaa səsaa na Falisanaa pa kin na pele pá pəəsi-we si: Pepe təw kέ í tá kəna-i?

46 Tənaγa filisinaa cəwa si: Tuu tə yulv nəγəlv ι ta γəγətəta ιsu ιni. 47 Μπόγύ Falisanaa pəəsə-we si: I kpeenna-me na í puγusi tətəγə? 48 Wulee í keesa tá səsaa yaa Falisanaa taa nəγəlv na pəntv təηəγi-i? 49 Samaa wei ι ta nyι Moisi kusəsutv kε mpv tə, səntə nyéma kέ.

50 Falisanaa taa lelv wei pa yaa si Nikotem na í ka pola Yesu kin kε ahoo tə, ílé ι təma-we si: 51 Anι ι nyemá si, ta kulaputv taa pə fei si tə kv yulv təm kε mpv, na tə tá cəγa na tə nu pə təna na tə cekəna mpi ι wakəlaa tə.

52 Μπόγύ Falisanaa cəwa Nikotem si: Sese Kalilee nyéma mpeγele na nyaya? Wiili Isə Təm taa na í ná, tuu tə Isə kuvəγətutv teləsulv nəγəlv ta tenta luv na Kalilee se.

[53 Pəle pə waali kέ pa yawa na paa wei í mæli ι təγaya.

8

Alv wasaηkali təm

1 Μπόγύ Yesu ná kpa Olifinaa puγv. 2 Tεv fema ilena í kulι ləη kε tanəη tee na í mæli Isə təsεele taa na samaa təna kəw ι kin. Ulena í cəγa na í seγesəγi-we. 3 Tənaγa Isə Təm seγesəlaa na Falisanaa pa kəna-ι alv nəγəlv wei pa kpəlaa na í lakι wasaηkalətv tə. Μπόγύ pa səηsa-ι samaa hεkv taa. 4 Ulena pá tə Yesu si: Tacaa, tə kpəla alv ιne ιni na í lakι wasaηkalətv. 5 Moisi γəγətə ι kusəsutv taa si, alv í lapa mpv pə taka, tə yaγa-ι pεe na tέ kv-ι. Nyá ná we?

⁶ Pa nyɛpa Yesu ke tɔm ke konyɛpu ke m̄p̄ȳḡu sɪ p̄á hiki timpi paa tɔna-ɪ taali tɔ. Ama Yesu lunɔaa na í n̄maana mp̄ale ke ate. ⁷ Pa tɔn̄na-ɪ p̄ɔɔsuyɔ ulena í kuli na í tɔ-we sɪ: M̄o taa wei ɪ nyɛm̄á sɪ tuu tɔ ɪ ta lata isayatu, p̄untɔ í caali-ɪ p̄ale lɔyɔv.

⁸ Ulena Yesu tasa lunɔyɔu na í n̄maa ate. ⁹ Waatu wei pa nu tɔm tɔne ulena, p̄á sɔv lɔɔluyɔ ke kulɔm kulɔm. P̄ə krayav sɔsaa na p̄ə polo piya tɔ. Halɪ p̄ə kɔɔ p̄ə yele Yesu tike na alv inɪ, na í s̄ɔn̄a tɔnaya tam. ¹⁰ Yesu kɔma na í kuli ulena í tɔmɪ-ɪ sɪ: Alv nyá, nyá yɛlaa mp̄e pa wele? Ntɔn̄ nɔyɔlv ta la-n̄ pulv? ¹¹ Ulena alv cɔ sɪ: N̄n Tacaa. Yesu cɔ-ɪ sɪ: Tɛɛ, ma tɔtɔ ma kaa yɔyɔtɪ sɪ p̄á la-n̄ pulv. Ama taa tasa isayatu k̄é.]

Yesu k̄é antulinya k̄ək̄o

¹² M̄p̄ȳḡu Yesu m̄ela ɪ s̄ɛyɛsuyɔ taa sɪ: Ma weɛ k̄é isɪ k̄ək̄o n̄ka ka naa yɛlaa tɔ. Ye wei ɪ tɔn̄ȳɔ-ɪ-m, k̄ək̄o n̄ka ka k̄ɔn̄na weesuyɔ tɔ kaa naa-ɪ na í tɔn̄. I kaa feli s̄əkrɛtuyɔ taa k̄é nɔɔh̄ale ke paa p̄əcɔ tɔta.

¹³ Tɔnaya Falisanaa tɔma-ɪ sɪ: Isɪ n̄ k̄ɛsuyɔv nyá tɪ tɔm ke mp̄u tɔ, p̄ə f̄ina nyuyɔ se.

¹⁴ M̄p̄ȳḡu Yesu cɔ-we sɪ: Paa ma k̄ɛsɔyɪ ma tɪ tɔm, tɔ we tampana tɔyɔ. P̄ə taya pulv, ma nyɛm̄á timpi ma lunaa tɔ, p̄əcɔ ma nyɛm̄á timpi ma puki tɔ. Ama m̄ə ta nyɪ ma t̄əlule, p̄əyele í ta nyɪ ma t̄əpote. ¹⁵ M̄ə huɔki yulvhuɔle ke yem k̄é. Ama ma ulɛ maa huɔki nɔyɔlv tɔm ke ma taa. ¹⁶ Ilɛ paa ma tu huɔwa, tampana tɔɔ k̄é. P̄ə taya pulv, ma f̄ei ma tike tɔ se: Ama m̄á na ma Caa wei ɪ tila-m tɔyɔ. ¹⁷ Pa n̄maawa m̄ə kus̄əsutɔ tak̄əlasɪ taa sɪ: Ye yɛlaa naale l̄əsa aseeta kulɔm, pa aseeta inɪ ɪ we tampana. ¹⁸ Ma, ma yɔyɔt̄ɔyɪ ma tɪ tɔm na ma Caa wei ɪ tila-m tɔ, ílé ɪ yɔyɔt̄ɔyɪ ma tɔm ke mp̄u tɔtɔ.

19 Μρύγύ Falisanaa pəsa Yesu si: Leye nyá Caa inɪ ɪ wɛɛ?

Tənaɣa Yesu cə Falisanaa si: ɪ ta nyɪ má, pəyele ɪ ta nyɪ ma Caa. Ye í ka nyəma-m, í ka nyəma ma Caa tətə.

20 Yesu yəɣətə təm təneye ɪ seɣesuyɪ taa ké Isə təsɛɛle taa ké kucəɣ tətule cəɔ. Na nəɣəɔ ta kpa-ɪ, ɪ wɔle ta tata tə pə tə.

Yesu təpote

21 Μρύγύ Yesu tasa-wɛɛɛ heeluyɪ si: Ma tɛɛki na í ká pɛɛki-m. Ama í ká si mə ɪsəyatu taa. Mpi tə, í kaa pəsi na í polo timpɪ ma puki tə.

22 Tənaɣa Yuta nyəma təma si: ɪ ká ku ɪ ti, yaa ɪsənaɣale ɪ təɣ si tá kaa pəsi na tɛ polo timpɪ ɪ puki tə?

23 Μρύγύ Yesu təma Yuta nyəma si: Mə ké aɛ nyəma ké. Ama má, ma ké ɪsətəa tɔ. Mə ké antulɪnya inɛ ɪ nyəma. Ama má tá ké antulɪnya inɛ ɪ nyəɣ. 24 Pə təw inəɣɪ ma heeliɣi-mɛ si, í ka si mə ɪsəyatu taa. Ye ɪ ta tisi si tampam ma wɛɛ, í ká si mə ɪsəyatu taa.

25 ɪɛna pá pəsɪ-ɪ si: ɪɛ n tu ké aweye təkɛm ye?

Tənaɣa Yesu cə Yuta nyəma si: Ma ké wei ɪ təm maa heela-mɛɣe hatoo kancaaləɣa tə. 26 Ma wɛna təm pəɣale nti maa yəɣətɪ mə təw na nti maa huɔna-mɛ tə. ɪɛ wei ɪ tila-m tə ɪ ké tampana tɔ, na nti ma nu ɪ kiɣ tə, tə tike ke ma heeliɣi antulɪnya taa.

27 Pa ta cəkəna si Tacaa Isə təm ke ɪ heeliɣi-wɛ.

28 Tənaɣa Yesu təma-wɛ si: Waatu wei í ká kpaasi Yɔɔ Pəyaya má ɪɛ, waatu inəɣɪ í ká nyɪ si, mayale wei inɪ tə. Na í ká nyɪ tətə si, maa laki pulɔ na ma mayamaya ma kanɣante. Ama nti Tacaa Isə seɣesam təɣə ma laki. 29 Wei ɪ tila-m tə ɪ wɛ ma waɔɪ, ɪ ta yeɛ-m ma tike. Mpi tə, ɪ luyɪ tɛɛ nyəntɔ ke ma laki.

³⁰ Yesu yoxota mpv ilena payale mv-i.

Yomaa na kasayampiya tɔm

³¹ Mpyóyú Yesu heela Yuta nyóma mpa pa mv-i tɔ si: Ye í tɔhəyi ma tɔm ke teu, í ká pəsi ma ifalaa na tampana. ³² Na í ká nyi tampana, na tampana anɪ a ká cɛna-meyɛ mə yomle taa.

³³ Mpyóyú pele pa cɔ-i si: Tə ké Apələham lɔlvɔvú ké, nəxəlv taa kra-tɔvɔv yomle ke paa pəcɔ. Ile pepe cɛrvu ke n tɔh si pui cɛ-tv?

³⁴ Tənaɣa Yesu cɔ-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cɛsəyi, wei i laki isayavɔv tɔ, pɔntv pəsə tə yom ké. ³⁵ Na yom ná we saɲa ké, i fei cele. Ama təyaya pəyaya ná we tam. ³⁶ Ile ye Pəyaya má ma heeta-me, mə yomle tema tampana tem ké. ³⁷ Ma nyəma si í ké Apələham lɔlvɔv nyóma te. Paa na mpv, í pɛekəyi ma kvɔv. Pə taya pulv, í kisiyi ma kvɛsɛsətv. ³⁸ Nti ma Caa ná hvla-m tɔxɔ ma yoxətəyi, na mɪ laki nti mə caa ná heela-me tɔ.

³⁹ Mpyóyú Yuta nyóma cɔ-i si: Aai tá caa kele Apələham. Tənaɣa Yesu cɔ-we si: Ye tampana í ka ké Apələham piya, isəntɔ í ka lakaya Apələham kvlapvɔv mɛɛ. ⁴⁰ Anɪ tampana nna ma nu Isə kiɲ tɔ, a tike ke ma heela-me, pəcɔ paa na mpv í caa í kv-m təkpeɪ. Ile Apələham ná taa la mpv. ⁴¹ Mə caa kvlapvɔv ke í laki.

Tənaɣa Falisanaa cɔ Yesu si: Tə ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kvlvɪm ké, inəxəle Isə.

⁴² Ilena Yesu tɔ Falisanaa si: Ye tampana, Isə ka ké mə Caa, í ka sɔɔla-m. Mpi tɔ, i kiɲ ke ma luna, na i kəntɛ ke ma kəma. Ma ta kəɔ ma maɣamaya ma kəntɛ. Ama inɪ i tilina-m. ⁴³ Pə taya pulv tɔə ké u cəkəxəna ma kvɔxətvɔv, u caa tə nuw ke paa

pəcə təγə. ⁴⁴ Mə Caa keɛ ɪlɔγəv, na ɪ luγu nyəntv ke mə sɔɔla lapv. Hatoo kancaalaya ɪlé ɪ ké yulokulv ké, u caa tampana təγəv ke paa pəcə. Pə taγa pulv, ɪ maγamaya ɪ ta ke tampana tv tɔ pə tɔɔ. Waatv wei ɪ yəγətəγi pəpətv tɔ, ɪ tənayale təna. Mpi tɔ, ɪ maγamaya ɪ ké pəpətv, na pəpətv təna caa ké. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma yəγətəγi. Pə maγamaya pə tɔɔ ké u mɔγi ma tɔm. ⁴⁶ Mə taa awe pəsəγi na ɪ hólí ma təpəntəɛ? Tɔv, na ma tu yəγətəγi tampana tɔ, pepe tɔɔ ké u saŋ mɔγv? ⁴⁷ Wei ɪ ké ɪsɔ nyəŋ tɔ, pɔntv nukí ɪsɔ Tɔm ké. Ama mə tá ké ɪsɔ yəlaa napəli, na pə tɔɔ inəγi u tu nukí.

Yesu Yəγəta Apəlaham tɔm

⁴⁸ Tənaya Yuta nyəma cə-ɪ sɪ: Pə taγa ɪsəntɔ tɔɔ ké tu tɔma sɪ n ké Samalii tv, pəcɔ n hii aləγaa? ⁴⁹ M'p'úγú Yesu cə-we sɪ: Ma ta hii aləγaa ke paa pəcə. Ama ma Caa ke ma seeki. Na mɛ, mu nyənəγi-m yem təkpaata. ⁵⁰ Pə taγa ɪsu má pəkəγəna ma maγamaya ma teeli ke ma ti. Nəγəlv tɔγəna-m teeli na ɪ haaki-m tampana. ⁵¹ Tampana ke ma heeliγi-mɛ yoo, maa cəsəγi, ye wei ɪ təkəγi ma tɔm, pɔntv kaa sɪ.

⁵² Tənaya Yuta nyəma tɔma Yesu sɪ: Pənəγɛɛ tɔ nyəmá təkpaata sɪ n ké ɪlɔγəhilu. Apəlaham səpa, na ɪsɔ kuyəγətətv teləsəlaa náá sɪ tɔtɔ, ɪɛna náá təŋ sɪ, wei ɪ təkə nyá tɔm pɔntv kaa sɪ? ⁵³ Ta caa Apəlaham ná səpa, ye mpv nyá hvv sɪ n kəla ɪɛγɛɛ? ɪsɔ kuyəγətətv teləsəlaa maγamaya ná səpa tɔtɔ. ɪɛ n nyənəγi nyá təγi we?

⁵⁴ M'p'úγú Yesu cəwa sɪ: Ye maa tukayana ma təγi teeli, ɪɛ ma teeli inɪ ɪ taa ké pulv se. Ama ma teeli tɔlv nté ma Caa, wei mə təŋ sɪ ɪ ké mə ɪsɔ tɔ. ⁵⁵ Pəyele inəγi ɪ tá nyi. Ama má nyəma-ɪ. Haləna ye ma kɛɛsaa

⁸ Μρύγύ γυλὸμ cələ nyəma mpa paa nyəma-ι ləη sι ι κέ pala latu tə, pa təma sι: Pə taγa inε inι ι ka cakayana na ί lakι pala?

⁹ Lelaa sι inəγι.

Lelaa sι: Aai pə taγa inι, ι nəγəsəle ké.

Ama apalυ inι ι cəwa sι: Ma mayamaya ké.

¹⁰ Tənaγa pa pəssa-ι sι: Isənaγa n lapa na nyá isε anι a kuli?

¹¹ Μρύγύ ι cə-we sι: Apalυ wei pa yaa sι Yesu tə, inι ι lapəna tēliya na ί taa ma isε, na ί tə-m sι má polo Silowee lule taa na má saη ma isε. Ma polaa na ma saη, ilena má suv nav.

¹² Tənaγa pa pəssa-ι sι: Leyε apalυ inι ι weε? Ilena ί cə sι: Ma ta nyι.

Falisanaa pəssuyv ke γυλὸμ waav təm

¹³ Μρύγύ pa kpaγa wei inι ι ka ké γυλὸμ tə na pá pona-ι Falisanaa kiη. ¹⁴ Pə taγa pulυ, kuyaku kvhεεsvyυ wule ke Yesu lapa tēliya na ί kulina apalυ inι ι isε. ¹⁵ Pə təw inι ι mayamaya ke Falisanaa ná lēla-ι pəssuyv ke isəna pə lapa na ι isε kuli tə. Ilena γυλὸμ cə-we sι: Tēliya ke ι taa ma isε, ilena má saη na pəne má naaki.

¹⁶ Tənaγa Falisanaa taa lelāa ná təma sι: Pə taγa Isə kiη ke apalυ wei inι ι lakι mpυ tə ι lunaα. Mpi tə, ι təηəγι kuyaku kvhεεsvyυ kiιη.

Lelaa sι: Ye ι ka ké isayav isənaγa ι ka pəsaa na ί lá piti təma anε a takanaα ke mpυ?

Hali pá caη pa faγa pa taa pa tike.

¹⁷ Μρύγύ Falisanaa tasa γυλυ wei ι isε pə kula mpυ təγə pəssuyv sι: Na nyá hvokι suweye apalυ wei inι n təη sι ι kula nyá isε tə ι təw? Ilé ι cə-we sι: I ké Isə kvγəγəttv teləsulυ ké.

18 Ama Yuta nyéma mpe pa ta mu-ti si apalv unu i ka ké yulm ké na i ise kuli, haléna pá kóna i caa na i too. 19 Na pá pòssi-we si: Ntòh mē pəyaya ke inē inəyi təkrem na? Pécó í tòh si í lùla-i na yulmto yee? Tòv, ùe isənağa pə lapa na í naaki pəne?

20 M̀p̀ỳg̀ỳ i nyéma ná còwa si: Tə nyəma-i si tá pəyaya ke-i. Pécó tə lùla-i na yulmto. 21 Ama tə ta nyi isəna pə lapa na kayana í naaki tō. Pəyele tə ta nyi wei i kula i ise tō. I mayamağa i ta ke pəyaya, í pòssi-i i ká heeli-meğe isəna pə lapa tō.

22 Yulm nyéma ná yəğəta mpu, mpi tō, pa see Yuta nyéma. Pə taya pulv, Yuta nyéma ka pəela nəğə si, ye wei i tema i taa na í tisi si Yesu ké Mesii, paa ləsi pòntu ke pa təkotile taa. 23 Pə tōó ké i nyéma ná tōma si: I mayamağa i ta ke pəyaya, í pòssi-i.

24 M̀p̀ỳg̀ỳ Falisanaa tasa apalv wei i ka ke yulm təğə yaav na pá təm-i si: Ama na Isə tōó yəğəti tampana. Tə nyəmə apalv inē i tōó si i ké isayav ké.

25 Tənağa apalv unu i cə Falisanaa si: Ma ta nyi si i ké isayav yaa i ké kupaŋ tō. Ama kulmto tike ke ma nyəmə si, ma ké yulm na pəne pə taa ma naaki.

26 Ìlena pá pòssi-i si: Pepeğe i lapa-ŋ? Isənağa i lapa na pécó nyá ise kuli? 27 M̀p̀ỳg̀ỳ i cə-we si: Ma tema-meğe heeluğu na í tá mv. ùe pepe tōó ké í caa í tasa-təyi nuw? Yaa mē caa í sòssi i ifalaa tōó tətə?

28 Tənağa Falisanaa tūv-i na pá tō si: Nyá kəna yulv unu i ifalv. Ama ta ké Moisi ifalaa ké. 29 Tə nyəmə si, Isə yəğətəna Moisi. Ama pə kaasuyv yulv unu tō, tē ta tu nyəm i təlule.

30 M̀p̀ỳg̀ỳ apalv unu i cə-we si: Ama nti tə we piti təğəle si, mē tá nyi i təlule, pəyele i kula maya ma ise.

31 Tə nyəmə sɪ lso u muɣi asayaa nəəsɪ. Ama wei i tuɣi-
i teeli na í laki i luɣu nyəntu tɔ, pɔntu nəɣɔ ke i muɣi.

32 Tuu tɔ, tə ta nuta sɪ nəɣɔlv kula yulv wei pa lɔləna
yulvmtu tɔ i ise. 33 Pə tɔɔ ké ye apalv inɛ i taa ké lso
nyəŋ i taa pəsi na í la pulv.

34 Ḿpúyú Falisanaa cɔ yulvm sɪ: Hatoo pa lɔlvɣu
nyá tɔ, isayatu tike ke nyá nyəmə, na nyaa caa n sɛɣɛsɪ
ta na?

Ilɛna Falisanaa tɔɣɔni-i pa lso təsɛɛɛ taa.

Isɛ nyəma səkpetvɣv

35 Ḿpúyú Yesu nuwa sɪ pa tɔɣɔna yulvm inɪ, ilɛna í
kɔɔ í suli-i na í pɔɔsɪ-i sɪ: N mu Yulv Pəɣaya tɔm na?

36 Tənaɣa yulvm cɔ-i sɪ: Taca, hulɪ-m wei pa yaa mpv
tɔ na má mv.

37 Ḿpúyú Yesu tɔma sɪ: N na-i mɛɛ, i maɣamaɣa keɛ
ma wei ma yɔɣɔtəɣəna-ŋ isəntɔ tɔ. 38 Ilɛna yulvm tɔ
sɪ: Taca, ma mwɔa. Na í lunɣi-i atɛ.

39 Ḿpúyú Yesu tɔma sɪ: Ma kəma antulinya
taa cənɛɣɛ sɪ ma faki tampana nyəma na tasəkəɛ
nyəma, na mpa paa naaki tɔ pá ná, na mpa pa
naakaya tɔ pá yulvmɪ.

40 Falisanaa napəli paa wɛ təna na pá nukɪ tɔm ntɪ,
ilɛna pá pɔɔsɪ Yesu sɪ: Pə kpeŋna tá, tá ké yulvmaa
tɔtɔ?

41 Ḿpúyú Yesu cɔ Falisanaa sɪ: Ye tampana í ka
ké yulvmaa, í taa wɛna isayatu. Ama isɪ i təŋvɣv sɪ
í naaki tɔ, pə tɔɔ ké mə isayatu wɛ tam.

10

Heeŋ kaləkv tɔm

1 Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo, maa cɛsəɣi, wei
í yela heeŋ kaləkv nənəɣɔ ke svnau na í ŋmaana tiili

təɔ na í suv tə, pɔntv ké ŋmulv na wakəllv ké. ² Ama wei ɪ təŋəɣəna nənəɣə na í suv tə, pɔntv nté tiikulu. ³ Nənəɣə tanlv tuləɣɪ-ɪ na í suv. Heen nyəmə́ ɪ nəɣə. ɪ kaləɣɪ ɪ heen həla ké kvlɔm kvlɔm na í lukəna-ɪ awali. ⁴ Waatv wei ɪ tɛŋ ɪ heen ɪnɪ ɪ tənaya lunav tə, ɪlena í tɛɛ-ɪ nəɣə na heen naa tv ɪ waali. Pə taɣa pvlv, ɪ nyəmə́ ɪ nəɣə tə pə təɔ. ⁵ Ama ye kpaɪ tv, ɪ kaa təŋ ílé, halɪ ɪ ká se-ɪ səsəm ké. Mpi tə, ɪ ta nyɪ kpaɪ nyəmə́ nəɔsɪ tə se. ⁶ Yesu keesa-wɛɣɛ tənɛ ɪnɪ. Ama pa ta cəkəna tə hvwɛɛ.

Yesu kena tiikulu kɔpaŋ

⁷ Ḿpúyú Yesu tasa yəɣətaya sɪ: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cɛsəɣɪ. Mayalɛ heen kaləkv ŋkv kv nənəɣə. ⁸ Pa tənə mpa pa laala-m kəntɛ tə, pa kə ŋmulaa na wakəllaa ké, heen ta tu nuna-wɛ. ⁹ Mayalɛ nənəɣə, wei í tənəna ma təɔ na í suv, pu ya ɪ nyuvv. ɪ ká suvki na í lukɪ, na í hikiyi nyutu kɔpantv. ¹⁰ Nmvlvɣv na lentvɣv na wakəlvɣv təɔ tike ké ŋmulv ná kəŋ. Ama ma kəmaɣa sɪ ma heen í wɛɛ alaafəya taa ké tam təpəkɛɛɛ.

PIPI LI USO TOM TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377